

Димитър Шумналиев – „Поема за бохема“

„Ориент Експрес“ пристигна от Истанбул на Централната софийска гара с две минути закъснение. На десет и седем, прозвуча уредбата. Милиционерите на мига образуваха кордон. Богатите екскурзианти се изсипаха от вагоните, строиха се в широка колона, прекосиха коловозите и се качиха на два автобуса „Чавдар“, за да разгледат катедралата „Александър Невски“ и други, доколкото ги имаше, забележителности на българската столица.

Есента овлажни небето, слънцето се притули, западните туристи с охота – неотлъчно сподиряни от агенти на Държавна сигурност – се размотаха покрай църквата „Света София“, спряха пред Мавзолея и стигнаха по „Дондуков“ до Централния универсален магазин, по-известен като ЦУМ. Пред високите витрини бяха се нагъчкали хора. Блъскаха се да видят съветския автомобил „Москвич“. Зяпаха, цъкаха, тъжно отстъпваха, защото бяха зърнали химера. Автобусите „Чавдар“ изчакваха пътниците от „Ориент Експрес“ до Централната минерална баня. Богаташите дълго пиха от чучурите топлата вода, описана в пътеводителя като едно от природните чудеса на София. Вкусна, бликаща от натиснатите с две ръце устройства, през които струите така танцуваха към устните, че все намокряха чела, бради, вратове. И деколтета. Обърканата игра на капките предизвикваше луд кикот.

Двата часа разходка на пътниците от „Ориент Експрес“ позволяваше на машинистите да отдъхнат, ресторант-вагоните да се заредят, сервитьорите да подменят белите си памучни ръкавици, а стюардите да подготвят спалните купета за следобедната дрямка на пасажерите. Време достатъчно затопленото туловище на експреса да се охлади, а дежурните железничари, до един сътрудници на Държавна сигурност, да проверят ходовата част. С дълги около метър чукове те потропваха по тракционните куки, по калодките и рамите – по звука познаваха кой нит е разхлабен, има ли отклонение в пружините на буферите и дали няма да прогъгне пукнатина във външния обръч на колоосите.

Млад мъж с униформа на служител на „Българските държавни железници“ се промъкна от двора на Железопътния завод „Георги Димитров“, кимна на милиционерите и съсредоточено зачатка по стоманените обръчи с чукчето. Всеки звук издаваше състоянието на колоосите. Чук-чук, давай нататък. Леките му като на балетист стъпки затанцуваха към края на експреса и последният звън издаде доброто здраве на стоманените колела. Мъжът невинно продължи към пухтящата машина, вече заредена с български въглища. Сините му очи затрепкаха, сякаш миглите ритмуваха на стоманения ек.

Униформените пак направиха кордон, западниците се качиха по купетата, машинистът наду сирената. Композицията бавно и някак тържествено пое към границата. На Драгоман съпровождащият служител на БДЖ, който по договор с „Ориент Експрес“ помагаше на френския началник-влак от граница до граница, забеляза младежа със сините очи и трепкащите като пеперуди мигли. Виждам го за първи път! Я! Лъскава фуражка. Липсва кокардата на БДЖ. Ей, другарю, я си покажи паспорта! От Драгоман го

върнаха в София в пощенския вагон. Джип с червен номер чакаше в сумрака на чакълестите коловози за товарни влакове. Далече от тарапаната на гарата. Какво да зяпат!

Двама цивилни и един милиционер с разкопчан кобур го вмъкнаха в джипката с псувни и го стовариха в задния двор на дома на Народната милиция до Лъвов мост. Изхвърлиха го като чувал. Дежурният лейтенант го пое в кабинета за нововъдворени. С два пестника му свали фуражката и му зачерви бузите. Вгледа се. Изсумтя:

– Мамка му! Коко Бохема. Как ще те спасявам бе, човек?

И лейтенантът, тогава осмокласник във Втора гимназия на Кръста в „Лозенец“, както и десетки съученици от осми до единайсети клас още помнеха възторжените рецитации на Коко по прякор Бохема. Така изправяше на барикадата „Йохан“, че претъпканият физкултурен салон онемяваше. Четиристотин зрители тръпнеха, състрадаваха и поплакваха за съдбата на героя, който изоставя любима и дете в името на идеала. Боби от XI „г“, як, червендалест, увиснали бузи, избутваше декора с барикадата напред към сцената. Коко се изкачваше по дървените стъпала, а по-назад неистово плачеше Силвия в ролята на жена му. Така виеше, че всеки момент можеше да изтърве бебето на пода – парцалена кукла, увита в тюл. Омайно, велико, паметно!

Поетът Христо Смирненски бе написал текста, а артистът Коко го изпяваше. Въздигаше го в гигантска симфония от вопли, чинели, гърмежи и други музикални орнаменти толкова въздействащо, че много преди аплаузите момчетата вече искаха да станат част от барикадата, а момичетата – част от Йохан. Изправена стойка, сини очи, трепкащи при всяко изпитание мигли и глас водопад плюс собствени артистични нюанси, разработки на височини, нежни трели и снаряди – е, при толкова много дадености артистът нямаше как да не спечели Националния конкурс по художествена самодейност, което изпълни директора и учителите с възторжена благосклонност, а ученичките – с благосклонен възторг.

Младежът от квартал „Лозенец“ и от прословутата гимназия на Кръста се превърна в идол, сън и в крайна сметка в бохем – абитуриентките много преди майския бал се жертваха за идеалите на революцията, воюваха помежду си и повечето от тях успяваха да осъзнаят какво всъщност е Йохан. Възторг, вяра и здраво тяло. Прегръдки като махагонови венци, пръсти пиявици. И каменни събуждания с дъх на край. Никакви обещания.

На тези забележителни успехи най-много му завиждаха съучениците от VIII „а“ клас – бъдещият лейтенант от Народната милиция Иван Иванов плюс Начо Дебелия, по-късно назначен за управител на хижа „Люлин“, и Ото Ушев, потайният съгледвач на Йохан, който от толкова много наблюдения стана в крайна сметка гинеколог. Верни приятели дълги години, които се разпиляха по житейските пътища. Понеже, както е известно, по пътищата все трябва нещо да се пилее...

Времето обича да разплита съдби, за да си наплете нови. На всичкото отгоре Коко, съкратено от Константин, проговори немски, взе да учи английски, да ходи на уроци по пеене, което докрай срази физкултурния салон на Втора гимназия на Кръста, понеже към стиховете прозвучаваха елементи от оперни увертюри. И басови вокали от арията на

Радамес. Текстът, преведен от италиански, звучеше така, че вместо да тръгне към победоносна битка, Радамес отиваше да пикае. Тъп превод, какво да се прави. Затова Коко замени Радамес с Каварадоси. Директорът на гимназията си отдъхна, макар че публиката изгуби повод да страда за някои малки нужди на Радамес.